

Захаров Д. М.,
PhD, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку,
Державний університет «Житомирська політехніка»

ВИКЛИКИ ЕФЕКТИВНОГО ESG ЗВІТУВАННЯ В УМОВАХ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

(Дослідження виконано за підтримки МОН України в рамках проєкту «Розробка механізму сталого розвитку економічних систем в умовах воєнних дій та післявоєнного відновлення економіки» (реєстраційний номер 0124U000463)

Впродовж останніх років звітність у сфері навколишнього середовища, соціальної сфери й управління (ESG) стала невід'ємною складовою корпоративної прозорості та підзвітності, що підтверджує зростання важливості сталого розвитку в глобальній бізнес-практиці. Оскільки стейкхолдери, включаючи інвесторів, регуляторні органи і широку громадськість, все частіше вимагають більш повнішого розкриття нефінансової інформації, звітність ESG стала критично важливим інструментом для оцінки зобов'язань компанії щодо етичних, соціальних та екологічних обов'язків. Ця еволюція ґрунтується на зміні очікувань заінтересованих сторін і посиленому регуляторному контролі є важливою для довгострокового створення цінності та управління ризиками. Незважаючи на все більшу поширеність, практика ESG звітування стикається з декількома суттєвими проблемами, які перешкоджають її ефективній реалізації і порівнянності в різних секторах та регіонах. Відсутність стандартизованих рамок звітності, складність збору даних і різноманітність нормативних вимог у всьому світі створюють перешкоди для досягнення послідовного та змістовного розкриття інформації. ESG звітування базується на різних теоретичних основах: теорія стейкхолдерів, теорія легітимності і теорія сигналізації, кожна з яких пропонує різні погляди на мотивацію та наслідки практик такого звітування.

На відміну від фінансової звітності, яка дотримується таких усталених стандартів, як Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) або Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку (GAAP), ESG звіти керуються великою кількістю різних рекомендацій і основ, включно з Глобальною ініціативою звітності (GRI) [3], Радою зі стандартів бухгалтерського обліку сталого розвитку (SASB) [4] і Цільовою групою з питань розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD) [5]. Відсутність уніфікованого підходу створює фрагментовані підходи в звітуванні, де компанії обирають різні показники та методології, що ускладнює зацікавленим сторонам ефективне порівняння показників ESG між компаніями і галузями. Різниця в стандартах звітності також дає змогу компаніям вибірково розкривати сприятливу інформацію, пропускаючи менш сприятливі аспекти, потенційно підриваючи довіру до розкриття ESG. Різноманітність нормативно-правової бази в різних юрисдикціях ще більше ускладнює практику ESG звітування. Країни та регіони розробили власні набори правил і вимог щодо розкриття ESG, що відображають пріоритети місцевого законодавства, культурні норми та ринкові умови. Для прикладу, нормативні акти Європейського Союзу, такі як Директива про нефінансову звітність (NFRD) [2] і Директива про корпоративну звітність про сталий розвиток (CSRD) [1], накладають суворі вимоги до компаній щодо розкриття ESG інформації. Навпаки, у Сполучених Штатах звітність ESG, в основному, керується ринковими силами з обмеженими регуляторними повноваженнями таких органів, як Комісія з цінних паперів і бірж (SEC) [6]. Водночас, в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні практики значно відрізняються: деякі країни, як-от Японія та Австралія, використовують передові стандарти звітності ESG, тоді як інші все ще перебувають на стадії зародження. Ці нормативні розбіжності створюють складне середовище відповідності для транснаціональних корпорацій, які повинні адаптувати свої стратегії ESG і практику звітності відповідно до різних правових вимог у багатьох юрисдикціях. Відсутність стандартизованих структур, складність даних та різноманітність нормативних вимог призводять до відсутності порівнянності і прозорості

звітності ESG. Зацікавлені сторони, зокрема інвестори, регулятори та споживачі, стикаються з проблемами під час оцінки та порівняння показників ESG компаній через непослідовність у представленні та змісті даних.

ESG звітування вже сформувалось як критично важливий елемент у просуванні корпоративної прозорості і підзвітності, відображаючи дедалі більшу увагу до сталого розвитку та відповідальної практики ведення бізнесу. Щоб подолати перешкоди і підвищити корисність ESG звітування, потрібно зосередитись на розробці глобально гармонізованих стандартів звітності, які сприятимуть послідовності та порівнянності між секторами і регіонами. Також, для спрощення процесу збору та перевірки комплексних даних ESG необхідні вдосконалення технологій і методологій збору даних. Оскільки глобальні регуляторні органи й організації, що встановлюють стандарти, продовжуватимуть узгоджувати свої підходи, інтеграція принципів ESG у основну корпоративну звітність, ймовірно, стане надійнішою, сприяючи більшій корпоративній підзвітності, через сталий розвиток та зміцнення довіри між заінтересованими сторонами. Завдяки вказаним змінам звітність ESG може стати ефективним інструментом у просуванні глобальних цілей сталого розвитку і сприяння створенню довгострокової цінності.

Література

1. Corporate sustainability reporting. Finance. URL: <https://cutt.ly/2eEHKDUUn>
2. Directive - 2014/95 - EN - NFRD - EUR-Lex. EUR-Lex – Access to European Union law – choose your language. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj>
3. GRI Standards development. GRI. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/>
4. SASB Standards overview. SASB. URL: <https://sasb.ifrs.org/standards/>
5. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD). Task Force on Climate-Related Financial Disclosures. URL: <https://www.fsb-tcfd.org/about/>
6. The Enhancement and Standardization of Climate-Related Disclosures for Investors. The Securities and Exchange Commission. RIN 3235-AM87. URL: <https://www.sec.gov/files/rules/final/2024/33-11275.pdf>